



Inatsisartuni ilaasortamut, Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit

05-08-2016
Suliap normua

Meeqqat atuarfiata suliffissaaleqinerullu kingornagut ilinniarnissamut tunngatillugu § 37 naapertorlugu apeqqu tip nr. 167-ip akineqarnera.

Postboks 1601
3900 Nuuk
Oqarasuaat (+299) 34
50 00
All. (+299) 32 56 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Apeqqu 1:

Piareersarfinni inissanik amerlanerusunik pilersitsinermit angusat nalilersorneqarpat?

Akissut.

Ilinniartut amerlassusissaannik qaffaanerit 2015-imut Aningaasanut Inatsimmi Majoriarmut (siusinnerusukkut Piareersarfik) tunniunneqartut piffissami 2015-imi aggustimiit 2016-imi juunimut ilinniartut amerlineqarnerisigut piviusunngortinneqarput.

Taamaattoq Majoriaq aqqutigalugu innuttaasut amerlanerusut ilinniarteqqinnissaannut periarfissaqarsimanerata saniatigut ilinniartut amerlanerulernerisa sunniutaat massakut nalilersuiffigissallugit siusippallaarpoq.

Apeqqu 2:

Meeqqat atuarfiannit ingerlariaqqinnissamut ilinniartitaanikkut iliuuserisat piffissami kingullermi nalilersorneqarnikuuppat?

Akissut.

2015-imi meeqqat atuarfianni atuartut soraarummeersut 29 %-ii minnerpaamik E-mik soraarummeerutini tamani tunineqarsimapput. Tamatuma kinguneraa meeqqat atuarfianni atuartut soraarummeersut ilarpasui ilinniarniarfinnut allanut ingerlaqqinnginnerminni piukkunnarsaqqinnissaminik pisariaqartitsisussaassammata. Piukkunnarsaqqinneq efterskolini Majoriarmilu ingerlanneqassaaq, siunissamilu qitiusumik ilinniarfiit højskolillu piukkunnarsaqqinnissanik neqeroorsinnaassapput kingusinnerusukkut misilitsinnertalimmik. Nalunaarusiaq "Tunngaviusumik atuarneq uiarteriffiusoq" januar 2016-imeersoq aqqutigalugu piukkunnarsarnerit nalilersuiffigineqarput. Nalunaarusiaq massakut nutserneqarpoq, nalunaarusiarli mikinerusoq Naalakkersuisut nittartagaanni nassaarineqarsinnaalluni.

Apeqqu 3

Nalilersorneqarsimappata qanoq naliliisoqarpa?

Akissut.

Nalilersuineq tamakkerlugu takorusunneqarpat nalunaarusiaaraq "Tunngaviusumik atuarneq uiarteriffiusoq" Naalakkersuisunit innersuussutigineqarpoq, taannalu Naalakkersuisut nittartagaanni nassaarineqarsinnaavoq.

2014/15-imi 54 %-it FA-mi atuarneq naammassereerlugu toqqaannartumik ilinniagaqaqqipput. Tassunga ilanngullugu taakku saniatigut 30 %-it ilinniagaqalersimanatik aallartissimanatilluunniit ilinniarnissamik qinnuteqaateqarnikuupput. Atuartulli FA-mi naammassereerlutik ukioq ataaseq marlullu qaangiunnerisigut ilinniakkanut ingerlaqqittut amerliartorput. Tamassuma kinguneraa ilinniartut FA-mi naammassereernikut 80 %-ii ukiut marluk qaangiuttut ilinniagaqaqqilersarnerat.

Atuartut AEU-mi militereerlutik ilinniakkanut ingerlaqqittut amerliartorsimapput. Kisiannili 2014/15-imi taamaallaat 22 %-ii toqqaannartumik ilinniakkanut ingerlaqqittarput. Ilaat tamassuma saniatigut AEU-mi FA-miluunniit ingerlaqqittarsimagunarput. Tamatuma saniatigut ilinniartunngortinneqarnermik nalunaarfigineqarnikuunatik aallartinnikuunatilluunniit 36 %-it ilinniarfissanut qinnuteqartarput. Ilinniartut 40 %-iisa missaat ukiut marluk iluanni ilinniagaqaqqilernikuupput.

Meeqqat atuariannit angusat Piareersarfimmi/Majoriami FA-mit angusat sanilliunneri

	Kalaallisut	Qallunaatut	Tuluttut	Matematik
Meeqqat atuariat	5,2	3,4	3,0	1,8
Piareersarfik FA	7,1	6,3	5,6	5,5
Angusat agguaqatigiissillug it	1,9	2,9	2,7	3,7

Kaammattuutit nalunaarusiameersut makku, tamannalu nangillugu Naalakkersuisut suliniutiginiagaat makku erseqqissarneqassapput:

- **"Inuusuttut ilinniakkamik toqqaanissaannik paasititsiniaaviginiarlugit ikiorniarlugillu atortussanik, nittartakkanik ikiuutissanillu suliaqarnissaq qitiutinneqassaaq."**
 - Naalakkersuisut nittartakkamik immikkut pilersinneqartussaannikkuni nittartakkamut atorneqareersumut ilaasussamik ilinniarnernut taakkununngalu piumasaqaatinik il.il. imalimmik aaqqissuussamik pilersitsiniarlutik suliaqarniarput, taannalu ilinniartunit siunnersortinillu atorneqarsinnaassaaq.
- **"Atuartunut inuusuttut ilinniarfiinut iserniarlutik karakterinik isissutaasinnaasunik taamaallaat amigaatilinnut allatut atuartinneqarnissamik neqerooruteqarneq. Inuusuttut ilinniarfiini piukkunnarsarfiusunik immikkut pikkorissartitsinerit iluaqutaasinnaapput."**
 - Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaata allannngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 6, 6. juni 2016-imeersoq

aqqutigalugu qitiusumik ilinniartit inuussutissarsiutinik ilinniarnermut atasumik ilinniartunut piukkunnarsarnissaq pillugu neqeroorsinnaalerput.

- **“Lærlingitut isumaqatigiissutit sivikitsumik atasussat”**

- Inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuussutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaanerit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 6. 6. juni 2016-imeersoq aqqutigalugu suliffeqarfiit periarfissaqalerput lærlingitut isumaqatigiissutinik sivikitsumik atasussanik pilersitsinissaminnut, matumani ilinniartup suliffimmik misiliinermini amigaatigisaminik atuarfimmi misiliinertut ingerlassinnaallugit uppernarsarsinnaappagu.

Nalunaarusiaq tunngavigalugu, inuusuttullu sullitassat ikilisarniarnerannut atasumik, tamatuma saniatigut Danmarkimi efterskolertarnermut tapiissutit pillugit nalunaarut misissorniartulugu sulisoqarpoq, taamaalilluni efterskolernermut akiliutissat minnerpaaffissaat atorunnaassammat, atuartullu ilaqutariinnit pissakinnerusuneersut Danmarkimi efterskolernissaminnut aamma periarfissaqartinniarlugit.

Apeqqu 4

Nalilersorneqarsimangippata qaqugu naliliisoqassamaarpa?

Akissut.

2 takuuk.

Apeqqu 5:

Suliffissaaleqisut sulisinnaasut akornanni procentinngorlugit ukiuni kingullerni qulini ukiukkaartumik qanoq amerlatigippat?

Akissut.

Tabel 1-imi kisitsisit Naatsorsueqqissaartarfiup paasissutissanut toqqorsiviani pissarsiarineqarsinnaasimasut takutinneqarput.

Malugeqquneqarpoq 2015-imi suliffissaaleqisut, 2016-imilu ukiup affaani siullermi suliffissaaleqisuugallartut 2014-imut sanilliullugu malunnartumik ikileriarsimammata. Kisitsisilli taakku Naatsorsueqqissaartarfiup paasissutissanut toqqorsiviannut suli ilanngunneqarsimangillat.

Tabel 1.

	Innuttaasut 18-64- inut ukiullit	Suliffissarsiortut ukiumut agguaqatigiissillugu	%
2010	37.095	2.844	7,7
2011	37.391	3.440	9,2
2012	37.669	3.660	9,7
2013	37.619	3.669	9,8
2014	37.643	3.761	10,0
2015	37.540	3.456	9,2

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisinut toqqorsiviata sulisinnaasunut suliffissarsiortunullu kisitsisit kingulliit tabelinut siulianiittumut suli ikkussimangilai, tamannalu pissutigalugu erseqqissarneqassaaq suliffissarsiortunut kisitsisini kingullerni juni 2016-imeersuni suliffissarsiortut juni 2015-imiit juni 2016-imut 1114-inik ikileriarsimmamata.

Apeqqu 6.

Inuusuttut meeqqat atuarfiannit aninermi kingorna ilinniaqqissallutik ingerlaqqittut imaluunniit suliffittaartut ukiuni kingullerni qulini ukiukkaartumik qanoq amerlatigippat?

Akissut.

2010 sioqqullugu paasissutissanik pissarsisoqarsinnaanngilaq. 2010-mili 16-inik ukiullit ilinniagaqanngitsut suliffeqanngitsullu allanngornatik 42 %-it missaanniissimapput. Suliffillit ikileriarsimapput, efterskolertullu amerleriarsimallutik. 16-ini ukiullit inuusuttut ilinniarfiini ilinniartut allanngornatik 11-12-%-imiipput.

Tabel 1: Inuit ukiup naalernerani Kalaallit Nunaanni Kalaallillu Nunaata avataani ilinniarnermik ingerlatsisut, 16-inik ukiullit

	2010	2011	2012	2013	2014
Efterskolini	242	268	278	277	281
Inuusuttunut ilinniarfinni	111	97	92	112	88
Suliffillit	184	172	131	137	94
Ilinniagaqanngitsut/suliffissaqanngitsut	382	349	362	384	336
Katillugit	919	886	863	910	799

Paasissutissarsiffik: Kisitsisinut Toqqorsivik, Naatsorsueqqissaartarfik

Apeqqu 7.

Inuit sulisinnaasut amerlassusaat ukiuni kingullerni qulini ukiuk-kaartumik qanoq ippat?

Akissut.

Tabel 2-mi kisitsisit Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisinut toqqorsiviani pissarsiarineqarsinnaasimasut takutinneqarput.

Tabelimi takuneqarsinnaavoq inuit sulisinnaassuseqartut 2006-imiit 2012-imut amerliartuinnarsimasut, tamatumalu kingorna ukiuni 2013, 2014 aamma 2015-imi ikiliortulersimallutik.

Tabeli 2.

Ukioq	Innuttaasut 18-64-inut ukiullit
2006	36.691
2007	36.664
2008	36.647
2009	36.861
2010	37.095
2011	37.391

2012	37.669
2013	37.619
2014	37.643
2015	37.540
2016	37.497

Apeqquut 8.

Sulisinnaasut akornanni suliffissaaleqisullu akornanni inuit qassit ilinniarsimasuuppat qassillu ilinniakkamik allagartaqann-gitsuuppat?

Akissut.

Tabel 3-mi Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisinut toqqorsivianeersuni takuneqarsinnaapput innuttaasut akornanni sulisinnaasuni ilinniakkatigut qaffasissutsit agguataarnerat.

Tabeli 3

		Kujalleq	Sermersooq	Qeqqata	Qaasuitsup	Kommunit aggornerisa avataaniitut	Katillugit
Meeqqat atuarfiat 10. klasse	Angutit	1.596	4.525	2.236	4.631	29	13.017
	Arnat	1.299	3.685	1.748	3.716	12	10.460
Ilinniarnertuunngorni artut	Angutit	87	497	149	153	3	889
	Arnat	103	662	157	228	2	1.152
Inuussutissarsiutinut ilinniarneq	Angutit	631	2.014	822	1.015	53	4.535
	Arnat	542	1.437	677	946	9	3.611
Nalinginnaasumik ilinniaqqinneq	Angutit	11	62	15	21	1	110
	Arnat	12	87	17	15	0	131
Inuussutissarsiutinut ilinniaqqinnerlu	Angutit	0	1	1	1	0	3
	Arnat	0	0	0	0	0	0
Ingerlaqqiffiusumik ilinniarneq sivikitsoq.	Angutit	0	0	0	0	0	0
	Arnat	0	0	0	0	0	0
Inuussutissarsiornermi ingerlariaqqiffiusumik ilinniarfiit sivikinnerit	Angutit	46	304	70	84	8	512
	Arnat	39	257	53	49	0	398
Bacheloritut	Angutit	6	78	13	16	0	113
	Arnat	5	109	15	12	0	141
Professionsbacheloritut	Angutit	56	419	118	152	6	751
	Arnat	129	855	201	383	1	1.569
Kandidatit	Angutit	35	377	41	38	1	492
	Arnat	15	364	38	42	0	459
Professionskandidatitut	Angutit	1	17	2	1	0	21
	Arnat	0	18	2	1	0	21

Ph.D. aamma doktorgrad	Angutit	1	14	1	1	0	17
	Arnat	1	15	1	1	0	18

Suliffissarsiortut akornanni ilinnialersartut amerlassusaat Naatsorsueqqissaartarfiup qarasaasiatigut nittartagaani aamma nassaarineqarsinnaapput.

Tabel 4 ataaniittoq (saqqummersitami tabel 1,3) suliffissaaleqisut pillugit Naatsorsueqqissaartarfiup kingullermik saqqummersitaanit tiguneqarpoq.

<http://www.stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&sc=AR&version=201603>

Tabel 4 Suliffissaaleqisut ilinniakkanik amerlanerpaanik naammassinnittunut aggutaarlugit 2012-2014

	Suliffissaaleqisut qaammammut agguaqatigiissillugit			Sulisinnaasunit procentit		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Tamarmik	2.655	2.725	2.754	9,8	10,1	10,3
Meeqqat atuarfiat	2.254	2.296	2.295	14,6	15,1	15,5
Ilinniarnertuunngorniarnertit	38	37	44	3,4	3,1	3,5
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit; Tamarmik	334	356	380	5,1	5,3	5,6
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit, Eqqumiitsuliorneq aamma humaniora (oqaatsinik, atuakkianik, eqqumiitsulianik, kusanartulerinermik, oqalutuarisaanermik filosofimillu sammisaqarneq)	13	15	14	8,1	9,4	8,4
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit; Inuussutissarsilutit, allaffissorneq inatsilerinerlu	63	61	67	4,0	3,9	4,3
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit; Ingeniorit ilisimatusarneq, tunisassiorneq ilusilersuinerlu	106	121	129	4,4	5,0	5,4
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit; Nunalerineq, orpippassualerineq, aalisameq uumasunullu nakorsaqarneq	31	29	35	10,4	10,0	9,5
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit; Peqqissuseq atugarissaarnerlu	64	69	69	4,8	4,8	4,8
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit; Kiffartuussineq	56	61	65	7,4	8,2	8,5
Inuussutissarsiutinut ilinniarnertit; Allat	1	1	3	0,8	1,1	2,6
Nalinginnaasumik inuussutissarsiutinullu ilinniaqqinneq	3	3	4	2,0	2,1	2,4
Ingerlaqqiffiusumik ilinniarnertit	26	34	31	0,7	0,9	0,8

Najoqqutaq: Kisitsisinut toqqorsivik <http://bank.stat.gl/ARDLED6> og <http://bank.stat.gl/ARDLED7>

Apeqqu 9.

Arnat angutillu suliffissaaleqisut akornanni qanoq inissisimappat?

Akisut.

Naatsorsueqqissaartarfiup suliffissaaleqisut pillugit saqqummersitaa kingulleq link una atorlugu nassaarineqarsinnaavoq;

<http://www.stat.gl/publ/da/AR/201610/pdf/2016%20registrerede%20arbejdss%20g%20i%20juni.pdf>

Tassani tabel nr. 5 nassaarineqarsinnaavoq (tabel 2 saqqummersitami), tassanilu angutit arnallu suliffissaaleqisut agguataarneri takutinneqarput.

Tabel 5. Juunimi suliffissarsiortut ukiui, najugaqarfii suaassusaallu malillugit

Katillugit	Tamakkerlutik			Illoqarfiit			Nunaqarfiit		
	Angutit	Arnat	Katillugit	Angutit	Arnat	Katillugit	Angutit	Arnat	Katillugit
.....	1.316	1.162	2.478	1.148	964	2.112	168	198	366
18-19-inik ukiullit	95	84	179	82	66	148	13	18	31
20-24-nik ukiullit	176	175	351	147	142	289	29	33	62
25-29-nik ukiullit	143	187	330	131	162	293	12	25	37
30-34-inik ukiullit	138	141	279	115	113	228	23	28	51
35-39-inik ukiullit	120	94	214	104	78	182	16	16	32
40-44-inik ukiullit	101	74	175	91	62	153	10	12	22
45-49-inik ukiullit	169	141	310	146	112	258	23	29	52
50-54-inik ukiullit	173	153	326	153	129	282	20	24	44
55-59-inik ukiullit	128	77	205	114	70	184	14	7	21
60-64-inik ukiullit	73	36	109	65	30	95	8	6	14

Malugeqqusaq: Kisitsisit una aqqutigalugu takuneqarsinnaapput; <http://bank.stat.gl/ardled2>

Apequt 10.

Suliffissat piujunnaartut suliffissallu nutaat pinngortut akorn-anni ukiuni kingullerni qulini arnat angutillu qanoq agguataaqqap-pat?

Akissut.

Tabel 6. Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisinut toqqorsiviata nittartagaaneersut, taakkunanilu 2008-miit 2014-imut sulisut takutinneqarput. Tabelimi suliffiit suaassutsillu agguataarnerat takutinneqarput.

Tabel 6.

Sivikinnerpaamik qaammammi ataatsimi pingaarnerusutigut suliffillit qassiunerat		2008		2014	Nikingassut 2008 - 2014
Tamakkerlutik	Tamakk erlutik	34085	Tamakk erlutik	32996	-1089
	Angutit	19011	Angutit	18061	-950
	Arnat	15074	Arnat	14935	-139
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	Tamakk erlutik	8333	Tamakk erlutik	7071	-1262
	Angutit	6489	Angutit	5668	-821
	Arnat	1844	Arnat	1403	-441
Aatsitassanik piiaaneq	Tamakk erlutik	273	Tamakk erlutik	196	-77
	Angutit	234	Angutit	168	-66

	Arnat	39	Arnat	28	-11
Suliffissuaqarneq	Tamakk erlutik	591	Tamakk erlutik	462	-129
	Angutit	390	Angutit	323	-67
	Arnat	201	Arnat	139	-62
Nukissiuutinik imermillu pilersuineq	Tamakk erlutik	553	Tamakk erlutik	524	-29
	Angutit	451	Angutit	438	-13
	Arnat	102	Arnat	86	-16
Sanaartortitsinerit	Tamakk erlutik	3462	Tamakk erlutik	2762	-700
	Angutit	3165	Angutit	2462	-703
	Arnat	297	Arnat	300	3
Niuerneq	Tamakk erlutik	6219	Tamakk erlutik	5624	-595
	Angutit	2997	Angutit	2809	-188
	Arnat	3222	Arnat	2815	-407
Akunnittarfiit neriniartarfiillu	Tamakk erlutik	1969	Tamakk erlutik	1765	-204
	Angutit	786	Angutit	825	39
	Arnat	1183	Arnat	940	-243
Assartuineq	Tamakk erlutik	4043	Tamakk erlutik	3841	-202
	Angutit	2982	Angutit	2870	-112
	Arnat	1061	Arnat	971	-90
Niuernikkut kiffartuussineq	Tamakk erlutik	2787	Tamakk erlutik	2502	-285
	Angutit	1617	Angutit	1488	-129
	Arnat	1170	Arnat	1014	-156
Pisortat aqutsinerat kiffartuussinerallu	Tamakk erlutik	14745	Tamakk erlutik	14309	-436
	Angutit	5474	Angutit	4973	-501
	Arnat	9271	Arnat	9336	65
Kiffartuussinerit allat	Tamakk erlutik	1860	Tamakk erlutik	1840	-20
	Angutit	884	Angutit	932	48
	Arnat	976	Arnat	908	-68
Nalunaarutigineqanngitsut	Tamakk erlutik	904	Tamakk erlutik	885	-19
	Angutit	625	Angutit	579	-46
	Arnat	279	Arnat	306	27

Inussiameqsumik inuulluqqusillunga

Vittus Qujaukitsoq